Uradni list
Evropske unije

SL
Serija C

C/2025/3993

20.8.2025

PRIPOROČILO SVETA

z dne 8. julija 2025

o ekonomski, socialni, strukturni in proračunski politiki ter politiki zaposlovanja Nizozemske

(C/2025/3993)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1263 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2024 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 ([1]) in zlasti člena 3(3) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij ([2]) in zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta, ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito, ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

Splošne ugotovitve

(1) Uredba (EU) 2024/1263, ki je začela veljati 30. aprila 2024, določa cilje okvira ekonomskega upravljanja, ki je namenjen spodbujanju zdravih in vzdržnih javnih financ ter trajnostne in vključujoče rasti in odpornosti z reformami in naložbami ter preprečevanju čezmernih javnofinančnih primanjkljajev. Uredba določa, da Svet in Komisija izvajata večstranski nadzor v okviru evropskega semestra v skladu s cilji in zahtevami iz Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU). Evropski semester vključuje zlasti oblikovanje specifičnih priporočil za državo in nadzor nad njihovim izvajanjem. Navedena uredba spodbuja tudi nacionalno odgovornost za fiskalno politiko in poudarja njeno srednjeročno usmerjenost skupaj z učinkovitejšim in skladnejšim izvrševanjem. Vsaka država članica mora Svetu in Komisiji predložiti nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt, ki vsebuje njene fiskalne, reformne in naložbene zaveze za obdobje štirih ali petih let, odvisno od trajanja zakonodajnega obdobja v zadevni državi članici. Pot gibanja očiščenih odhodkov ([3]) v teh načrtih mora biti skladna z zahtevami iz Uredbe, vključno z zahtevami, da se začne dolg sektorja država najpozneje do konca prilagoditvenega obdobja dovolj verjetno zmanjševati ali se še naprej zmanjšuje ali pa ostane na preudarni ravni pod 60 % bruto domačega proizvoda (BDP) ter da se primanjkljaj sektorja država srednjeročno zmanjša pod referenčno vrednost 3 % BDP iz Pogodbe in/ali ohranja pod to vrednostjo. Kadar se država članica zaveže ustreznemu sklopu reform in naložb v skladu z merili iz navedene uredbe, se lahko prilagoditveno obdobje podaljša za največ tri leta.

([1]) UL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) UL L 306, 23.11.2011, str. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Očiščeni odhodki, kot so opredeljeni v členu 2, točka 2, Uredbe (EU) 2024/1263: „očiščeni odhodki“ pomenijo javnofinančne odhodke brez: (i) odhodkov za obresti; (ii) diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov; (iii) odhodkov za programe Unije, ki so v celoti izravnani s prihodki iz skladov Unije; (iv) nacionalnih odhodkov za sofinanciranje programov, ki jih financira Unija; (v) cikličnih elementov odhodkov za denarna nadomestila za brezposelnost ter (vi) enkratnih in drugih začasnih ukrepov.

(2) Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta ([4]), s katero je bil vzpostavljen mehanizem za okrevanje in odpornost, je začela veljati 19. februarja 2021. Mehanizem za okrevanje in odpornost državam članicam zagotavlja finančno podporo za izvajanje reform in naložb, s čimer daje fiskalno spodbudo, ki jo financira Unija. V skladu s prednostnimi nalogami evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik mehanizem podpira gospodarsko in socialno okrevanje ter hkrati poganja trajnostne reforme in naložbe, zlasti pa spodbuja zeleni in digitalni prehod ter veča odpornost gospodarstev držav članic. Poleg tega prispeva h krepitvi javnih financ, spodbujanju rasti in ustvarjanja delovnih mest v srednje- in dolgoročnem obdobju, izboljševanju teritorialne kohezije v Uniji ter podpiranju nadaljnjega izvajanja evropskega stebra socialnih pravic.

(3) Cilj Uredbe (EU) 2023/435 Evropskega parlamenta in Sveta ([5]) (v nadaljnjem besedilu: uredba REPowerEU), ki je bila sprejeta 27. februarja 2023, je postopno odpraviti odvisnost Unije od uvoza ruskih fosilnih goriv. To pripomore k doseganju energetske varnosti in diverzifikaciji oskrbe Unije z energijo, hkrati pa povečuje uporabo energije iz obnovljivih virov, zmogljivosti za shranjevanje energije in energetsko učinkovitost. Nizozemska je v svoj nacionalni načrt za okrevanje in odpornost dodala poglavje REPowerEU za financiranje ključnih reform in naložb, ki bodo pomagale doseči cilje načrta REPowerEU.

(4) Nizozemska je 8. julija 2022 Komisiji predložila nacionalni načrt za okrevanje in odpornost v skladu s členom 18(1) Uredbe (EU) 2021/241. Komisija je v skladu s členom 19 navedene uredbe in na podlagi smernic za ocenjevanje iz Priloge V ocenila ustreznost, uspešnost, učinkovitost in skladnost načrta za okrevanje in odpornost. Svet je 4. oktobra 2022 sprejel izvedbeni sklep o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Nizozemsko ([6]), ki je bil v skladu s členom 18(2) spremenjen 17. oktobra 2023 zaradi posodobitve najvišjega finančnega prispevka za nepovratno finančno podporo in vključitve poglavja REPowerEU ([7]). Ta izvedbeni sklep Sveta je bil spremenjen 17. oktobra 2023 in ponovno 5. novembra 2024 ([8]). Zadnja revizija navedenega izvedbenega sklepa Sveta je bila sprejeta 13. maja 2025. Izplačilo obrokov je pogojeno s sklepom Komisije, sprejetim v skladu s členom 24(5), da je Nizozemska zadovoljivo izpolnila ustrezne mejnike in cilje, določene v izvedbenem sklepu Sveta. Za zadovoljivo izpolnitev je potrebno, da doseženi predhodni mejniki in cilji za isto reformo ali naložbo niso bili izničeni.

(5) Svet je 21. januarja 2025 na priporočilo Komisije sprejel priporočilo o določitvi poti gibanja očiščenih odhodkov za Nizozemsko ([9]). Načrt je bil predložen v skladu s členom 11 in členom 36(1), točka (a), Uredbe (EU) 2024/1263, zajema obdobje od leta 2025 do leta 2028 ter predstavlja fiskalno prilagoditev skozi štiri leta.

(6) Komisija je 26. novembra 2024 sprejela mnenje o osnutku proračunskega načrta Nizozemske za leto 2025. Na isti datum je Komisija na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja za leto 2025, v katerem je Nizozemsko opredelila kot eno od držav članic, za katero bi bilo treba opraviti poglobljeni pregled. Sprejela je tudi priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja ter predlog skupnega poročila o zaposlovanju za leto 2025, v katerem je analizirano izvajanje smernic za zaposlovanje in načel evropskega stebra socialnih pravic. Svet je priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja ([10]) sprejel 13. maja 2025, skupno poročilo o zaposlovanju pa 10. marca 2025.

([4]) Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([5]) Uredba (EU) 2023/435 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. februarja 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2021/241 glede poglavij REPowerEU v načrtih za okrevanje in odpornost ter spremembi uredb (EU) št. 1303/2013, (EU) 2021/1060 in (EU) 2021/1755 ter Direktive 2003/87/ES (UL L 63, 28.2.2023, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([6]) Izvedbeni sklep Sveta z dne 4. oktobra 2022 o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Nizozemsko (ST 12275/22 INIT; ST 12275/22 INIT ADD 1).

([7]) Izvedbeni sklep Sveta z dne 17. oktobra 2023 o spremembi Izvedbenega sklepa z dne 4. oktobra 2022 o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Nizozemsko (ST 13613/1/23, 13613/23 REV 1; ST 13613/1/23 ADD1 REV1).

([8]) ST 13789/24 INIT; ST 13789/24 ADD 1 REV 1.

([9]) Priporočilo Sveta z dne 21. januarja 2025 o določitvi poti gibanja očiščenih odhodkov za Nizozemsko (UL C, C/2025/648, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/648/oj).

([10]) Priporočilo Sveta z dne 13. maja 2025 o ekonomski politiki euroobmočja (UL C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

(7) Komisija je 29. januarja 2025 objavila kompas za konkurenčnost, tj. strateški okvir, katerega cilj je povečati svetovno konkurenčnost EU v naslednjih petih letih. V njem so opredeljeni trije nujni elementi preobrazbe za trajnostno gospodarsko rast: (i) inovacije; (ii) razogljičenje in konkurenčnost ter (iii) varnost. Za zapolnitev inovacijske vrzeli si EU prizadeva spodbujati industrijske inovacije, podpirati rast zagonskih podjetij s pobudami, kot je strategija EU za zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi, ter pospeševati uvajanje naprednih tehnologij, kot sta umetna inteligenca in kvantno računalništvo. V prizadevanju za bolj zeleno gospodarstvo je Komisija predstavila celovit akcijski načrt za cenovno dostopno energijo in dogovor o čisti industriji, ki zagotavljata, da bo prehod na čisto energijo ostal stroškovno učinkovit in naklonjen konkurenčnosti, zlasti za energetsko intenzivne sektorje, ter da bo gonilo rasti. Za zmanjšanje pretiranih odvisnosti in povečanje varnosti je Unija zavezana krepitvi svetovnih trgovinskih partnerstev, diverzifikaciji dobavnih verig ter zagotavljanju dostopa do kritičnih surovin in virov čiste energije. Te prednostne naloge temeljijo na horizontalnih dejavnikih, in sicer poenostavitvi zakonodaje, poglabljanju enotnega trga, financiranju konkurenčnosti ter uniji prihrankov in naložb, spodbujanju spretnosti in kakovostnih delovnih mest ter boljšem usklajevanju politik EU. Kompas za konkurenčnost je usklajen z evropskim semestrom, s čimer zagotavlja, da so ekonomske politike držav članic skladne s strateškimi cilji Komisije, ter ustvarja enoten pristop k ekonomskemu upravljanju, ki spodbuja trajnostno rast, inovacije in odpornost po vsej Uniji.

(8) Evropski semester za usklajevanje ekonomskih politik se v letu 2025 nadalje razvija skupaj z izvajanjem mehanizma za okrevanje in odpornost. Za izpolnjevanje prednostnih nalog politik v okviru evropskega semestra je še vedno bistveno, da se v celoti izvajajo načrti za okrevanje in odpornost, saj prispevajo k učinkoviti obravnavi vseh izzivov, opredeljenih v zadevnih specifičnih priporočilih za države, izdanih v zadnjih letih, ali znatnega dela teh izzivov. Ta specifična priporočila za države ostajajo enako relevantna za oceno spremenjenih načrtov za okrevanje in odpornost v skladu s členom 21 Uredbe (EU) 2021/241.

(9) Specifična priporočila za države za leto 2025 zajemajo ključne izzive ekonomske politike, ki niso v zadostni meri obravnavani z ukrepi, vključenimi v načrte za okrevanje in odpornost, ob upoštevanju ustreznih izzivov, opredeljenih v specifičnih priporočilih za države za obdobje 2019–2024.

(10) Komisija je 4. junija 2025 objavila poročilo o državi za Nizozemsko za leto 2025. V njem je ocenila napredek Nizozemske pri izvajanju zadevnih specifičnih priporočil za državo ter izvajanje načrta za okrevanje in odpornost na Nizozemskem. Na podlagi te analize so bili v poročilu o državi opredeljeni najbolj pereči izzivi, s katerimi se sooča Nizozemska. V njem je bil ocenjen tudi napredek Nizozemske pri izvajanju evropskega stebra socialnih pravic ter pri doseganju krovnih ciljev Unije za leto 2030 glede zaposlovanja, spretnosti ter zmanjševanja revščine in socialne izključenosti, pa tudi ciljev Združenih narodov glede trajnostnega razvoja.

(11) Komisija je za Nizozemsko opravila poglobljeni pregled v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011. Glavne ugotovitve ocene makroekonomskih ranljivosti za Nizozemsko, ki jo je pripravila Komisija za namene navedene uredbe, so bile objavljene 13. maja 2025 ([11]). Komisija je 4. junija 2025 ugotovila, da na Nizozemskem obstajajo makroekonomska neravnotežja. Kljub nekaterim izboljšavam, vključno z večjo dinamiko domačega povpraševanja, ostajajo relevantne zlasti ranljivosti, povezane z visokim zasebnim dolgom v razmerah precenjenega trga stanovanjskih nepremičnin in velikim presežkom na tekočem računu; te ranljivosti so čezmejnega pomena. Presežek na tekočem računu je med največjimi v euroobmočju in bo po pričakovanjih ostal velik. Z vidika varčevanja in naložb k presežku prispevajo vsi gospodarski sektorji. Presežek podjetniškega sektorja je v veliki meri posledica dejavnosti nefinančnih družb v tujini in prispevka zadržanega dobička multinacionalnih družb. Čeprav sta bila potrošnja in rast naložb ključna gonila okrevanja po pandemiji, Nizozemska zaostaja za euroobmočjem glede ravni podjetniških in javnih naložb. Zadolženost gospodinjstev je še vedno med najvišjimi v EU, vendar se je znatno zmanjšala zaradi učinkov imenovalca, zadolževanje gospodinjstev pa si je v letu 2024 močno opomoglo. Cene stanovanjskih nepremičnin so se lani zvišale in naj bi se močno zvišale tudi v letu 2025, saj pomembni strukturni izzivi ostajajo nerešeni. Napredek politike je bil omejen. Sprejeti so bili nekateri ukrepi, ki bi lahko zmanjšali presežek na tekočem računu, vendar se ne pričakuje, da bodo imeli velik skupni učinek. Sprejeti so bili nekateri ukrepi za spodbujanje ponudbe stanovanj, vendar so bili ukrepi za zmanjšanje spodbud za zadolževanje gospodinjstev omejeni.

([11]) SWD(2025) 71 final.

Ocena letnega poročila o napredku

(12) Svet je 21. januarja 2025 priporočil naslednje najvišje stopnje rasti očiščenih odhodkov za Nizozemsko: 3,5 % leta 2025, 3,3 % leta 2026, 3,0 % leta 2027 in 3,0 % leta 2028, kar ustreza najvišjim kumulativnim stopnjam rasti, izračunanim glede na leto 2023, v višini 10,4 % v letu 2025, 14,0 % v letu 2026, 17,5 % v letu 2027 in 21,0 % v letu 2028. Nizozemska je 29. aprila 2025 predložila letno poročilo o napredku ([12]), in sicer glede upoštevanja priporočenih najvišjih stopenj rasti očiščenih odhodkov ter izvajanja reform in naložb v odziv na glavne izzive, opredeljene v specifičnih priporočilih za države v okviru evropskega semestra. Letno poročilo o napredku odraža tudi polletno poročanje Nizozemske o napredku pri uresničevanju načrta za okrevanje in odpornost v skladu s členom 27 Uredbe (EU) 2021/241.

(13) Vojna agresija Rusije proti Ukrajini in njene posledice pomenijo eksistencialni izziv za Evropsko unijo. Komisija je priporočala usklajeno aktivacijo nacionalne odstopne klavzule v okviru Pakta za stabilnost in rast, da bi podprla prizadevanja EU za hitro in znatno povečanje odhodkov za obrambo, Evropski svet pa je ta predlog pozdravil 6. marca 2025.

(14) Glede na podatke, ki jih je potrdil Eurostat ([13]), se je primanjkljaj sektorja država na Nizozemskem povečal z 0,4 % BDP v letu 2023 na 0,9 % v letu 2024, dolg sektorja država pa se je zmanjšal s 45,2 % BDP konec leta 2023 na 43,3 % konec leta 2024. Po izračunih Komisije ta gibanja ustrezajo 6,8-odstotni stopnji rasti očiščenih odhodkov v letu 2024. Nizozemska v letnem poročilu o napredku za leto 2025 ocenjuje, da bo rast očiščenih odhodkov v letu 2024 znašala 5,7 %. Komisija ocenjuje, da je bila rast očiščenih odhodkov večja kot v letnem poročilu o napredku. Razlika med izračuni Komisije in ocenami nacionalnih organov je posledica majhnih razlik v ocenjenem učinku diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov. Glede na ocene Komisije je bila fiskalna naravnanost ([14]), ki vključuje nacionalno financirane odhodke in odhodke, ki jih financira EU, v letu 2024 na splošno nevtralna.

(15) Po navedbah iz letnega poročila o napredku se v makroekonomskem scenariju, na katerem temeljijo proračunske projekcije Nizozemske, pričakuje, da bo realna rast BDP znašala 1,9 % v letu 2025 in 1,5 % v letu 2026, inflacija, merjena z indeksom HICP, pa naj bi znašala 3,0 % v letu 2025 in 2,4 % v letu 2026. Glede na pomladansko napoved Komisije 2025 naj bi realni BDP v letu 2025 zrasel za 1,3 %, v letu 2026 pa za 1,2 %, inflacija, merjena z indeksom HICP, pa naj bi znašala 3,0 % v letu 2025 in 2,0 % v letu 2026.

(16) V letnem poročilu o napredku je predvideno, da se bo primanjkljaj sektorja država v letu 2025 povečal na 2,3 % BDP, dolg sektorja država kot odstotek BDP pa naj bi se do konca leta 2025 povečal na 45,0 %. Ta gibanja ustrezajo 7,9-odstotni rasti očiščenih odhodkov v letu 2025. V pomladanski napovedi Komisije 2025 je za leto 2025 predviden primanjkljaj sektorja država v višini 2,1 % BDP. Povečanje primanjkljaja v letu 2025 je predvsem posledica znižanj dohodnine, povečanja javne porabe za sredstva za zaposlene in vmesne potrošnje zaradi višje osnove od pričakovane v letu 2024 ter zmanjšanja nekaterih komponent prihodkov zaradi učinkov predvidevanja, zaradi katerih so se povečali prihodki v letu 2024. Po izračunih Komisije ta gibanja ustrezajo 7,0-odstotni rasti očiščenih odhodkov v letu 2025. Te projekcije rasti očiščenih odhodkov, ki so nižje kot v letnem poročilu o napredku, so posledica višje ravni neporabljenih sredstev, predvidene v ocenah Komisije, in majhnih razlik v učinku diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov. Glede na ocene Komisije naj bi bila fiskalna naravnanost, ki vključuje nacionalno financirane odhodke in odhodke, ki jih financira EU, v letu 2025 ekspanzivna, in sicer v višini 0,6 % BDP. Dolg sektorja država kot odstotek BDP naj bi se do konca leta 2025 povečal na 45,0 %. Povečanje deleža javnega dolga v BDP v letu 2025 je predvsem posledica proračunskega primanjkljaja ter prilagoditve stanj in tokov.

([12]) Letna poročila o napredku za leto 2025 so na voljo na: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_sl.

([13]) Eurostat, Kazalniki eura, 22. april 2025.

([14]) Fiskalna naravnanost je opredeljena kot merilo spremembe osnovnega proračunskega položaja sektorja država na letni ravni. Cilj te naravnanosti je oceniti gospodarsko spodbudo, ki izhaja iz fiskalnih politik, tako tistih, ki se financirajo na nacionalni ravni, kot tistih, ki se financirajo iz proračuna EU. Fiskalna naravnanost se meri kot razlika med (i) srednjeročno potencialno rastjo in (ii) spremembo primarnih odhodkov brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, vključno z odhodki, ki se financirajo z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov Unije.

(17) Glede na pomladansko napoved Komisije 2025 naj bi se z nepovratno podporo („nepovratnimi sredstvi“) iz mehanizma za okrevanje in odpornost v letu 2025 financirali odhodki sektorja država v višini 0,1 % BDP v primerjavi z 0,1 % BDP v letu 2024. Odhodki, financirani z nepovratno podporo iz mehanizma za okrevanje in odpornost, omogočajo visokokakovostne naložbe in reforme za povečanje produktivnosti brez neposrednega učinka na saldo in dolg sektorja država Nizozemske.

(18) Odhodki sektorja država za obrambo na Nizozemskem so med letoma 2021 in 2023 ostali stabilni pri 1,3 % BDP ([15]). Glede na pomladansko napoved Komisije 2025 naj bi odhodki za obrambo v letu 2024 in tudi v letu 2025 znašali 1,5 % BDP. To ustreza povečanju za 0,2 odstotne točke BDP v primerjavi z letom 2021.

(19) Glede na pomladansko napoved Komisije 2025 naj bi se očiščeni odhodki Nizozemske v letu 2025 povečali za 7,0 %, v letih 2024 in 2025 pa kumulativno za 14,3 %. Glede na pomladansko napoved Komisije 2025 naj bi bila rast očiščenih odhodkov Nizozemske v letu 2025 nad priporočeno najvišjo stopnjo rasti, kar na letni ravni ustreza odstopanju ([16]) v višini 1,4 % BDP. Ob upoštevanju let 2024 in 2025 skupaj naj bi bila tudi kumulativna stopnja rasti očiščenih odhodkov nad priporočeno najvišjo stopnjo rasti, kar ustreza odstopanju v višini 1,4 % BDP. Napovedana odstopanja presegajo prag za letno odstopanje v višini 0,3 % BDP in prag za skupno odstopanje v višini 0,6 % BDP. Na splošno to pomeni, da obstaja tveganje odstopanja od priporočene najvišje rasti očiščenih odhodkov, ko bodo spomladi prihodnje leto na voljo podatki o realizaciji za leto 2025.

(20) V letnem poročilu o napredku je predvideno, da naj bi se primanjkljaj sektorja država v letu 2026 povečal na 2,8 % BDP, dolg sektorja država kot odstotek BDP pa naj bi se do konca leta 2026 povečal na 47,8 %. Glede na letno poročilo o napredku naj bi se po letu 2026 primanjkljaj sektorja država zmanjšal na 2,0 % BDP v letu 2027 in 2,2 % BDP v letu 2028. Dolg sektorja država kot odstotek BDP pa naj bi se po letu 2026 povečal na 48,5 % v letu 2027 in na 49,2 % v letu 2028. Na podlagi ukrepov politike, znanih na presečni datum napovedi, je v pomladanski napovedi Komisije 2025 v letu 2026 predviden primanjkljaj sektorja država v višini 2,7 % BDP. Povečanje primanjkljaja v letu 2026 je predvsem posledica reforme vojaškega pokojninskega sistema, ki zahteva pavšalni prenos iz vladnega v pokojninski sklad, ki je zunaj vladnega nadzora, s proračunskim učinkom v višini 0,7 % BDP, kar se evidentira kot enkratni ukrep. Brez te transakcije bi se javnofinančni saldo zmerno izboljšal, saj bi se stopnje DDV za določeno blago in storitve zvišale, dohodninski razredi pa ne bi bili v celoti prilagojeni inflaciji. Ta gibanja ustrezajo 3,8-odstotni rasti očiščenih odhodkov v letu 2026. Glede na ocene Komisije naj bi bila fiskalna naravnanost, ki vključuje nacionalno financirane odhodke in odhodke, ki jih financira EU, v letu 2026 na splošno nevtralna. Dolg sektorja država kot odstotek BDP naj bi se do konca leta 2026 povečal na 47,8 %. Povečanje deleža javnega dolga v BDP v letu 2026 je predvsem posledica proračunskega primanjkljaja ter prilagoditve stanj in tokov.

Ključni izzivi politike

(21) Nizozemski sistem obdavčitve dohodkov fizičnih oseb obravnava nekatera sredstva drugače kot preostala, kar vpliva na razporeditev kapitala in izkrivlja gospodarske odločitve. Stanovanjsko premoženje in pokojninski prispevki so prednostno obravnavani, zaradi česar se povečuje povpraševanje na trgu lastniških stanovanj in zmanjšujejo razpoložljivi dohodki gospodinjstev zaradi visokih pokojninskih prispevkov. Prav tako imetništvo sredstev v podjetjih z omejenim številom lastnikov (podjetju, v kateri je večina njegovih delnic v lasti le nekaj posameznikov) davčnim zavezancem omogoča, da odložijo plačilo davka na take donose, hkrati pa imajo še vedno koristi od teh donosov prek neobdavčenih posojil družbe. Poleg tega so gospodinjstva s sredstvi na finančnem trgu obdavčena po predpostavljenih stopnjah donosa, kar je neugodno, če je dejanski donos nižji. Premoženje gospodinjstev na Nizozemskem je zato zelo skoncentrirano v nelikvidnih vrstah premoženja, kot so stanovanja ali pokojnine. To gospodinjstva izpostavlja večjemu gospodarskemu tveganju v času gospodarskih pretresov in v številnih primerih morda ne bo privedlo do optimalnega vzorca potrošnje skozi njihovo življenjsko dobo, saj so razpoložljivi dohodki omejeni z visokimi pokojninskimi prispevki in plačili hipotek v delovno sposobni starosti. Neenaka davčna obravnava znotraj vrst sredstev in med njimi povzroča davčno arbitražo, zmanjšuje zmožnost davčnega sistema, da deluje kot samodejni stabilizator, povečuje ekonomske neenakosti in lahko vpliva na učinkovito razporejanje kapitala. Zato je ta neenaka obravnava relevantna tudi pri odpravljanju makroekonomskih neravnotežij.

(22) Poleg zgoraj navedenih davčnih spodbud je k precenjenosti stanovanj na trgu prispevala tudi premajhna ponudba novih stanovanj. Vlada bi lahko pospešila svoje načrte za povečanje ponudbe stanovanj s celovito odpravo ovir, ki

([15]) Eurostat, javnofinančni odhodki po klasifikaciji izdatkov države po funkcijah (COFOG). Zaradi metodoloških razlik med opredelitvami, ki se uporabljajo za COFOG, in opredelitvami, ki jih uporablja Nato, se lahko odhodki na podlagi opredelitve za COFOG, razlikujejo od odhodkov na podlagi opredelitve Nata.

([16]) Ti podatki bodo od leta 2026 prikazani na kontrolnem računu iz člena 22 Uredbe (EU) 2024/1263.

trenutno zavirajo gradnjo stanovanj, in zlasti s poenostavitvijo postopkov načrtovanja in izdaje dovoljenj, ki v povprečju trajajo do 6–7 let od skupnega obdobja gradnje 10 let. To bi pomagalo ublažiti makroekonomska neravnotežja.

(23) Nerazvit trg zasebnih najemnih stanovanj, za katerega so značilni visoki stroški in omejene možnosti za najemnike, predstavlja velike izzive glede cenovne dostopnosti in povečuje tveganje revščine za gospodinjstva z nizkimi in srednjimi dohodki. Nedavni razvoj politike, vključno z razširitvijo nadzora nad cenami najemnin, prepovedjo nakupa nepremičnin z namenom oddaje v najem in spremembami davčne obravnave nepremičnin, ki se oddajajo v najem, je še povečal obstoječe pomanjkanje ponudbe v sektorju zasebnih najemnih stanovanj. Pomanjkanje cenovno dostopnih najemnih stanovanj ovira mobilnost delovne sile. Za rešitev tega vprašanja bi lahko uravnoteženje spodbud med lastništvom stanovanj in najemom ter povečanje privlačnosti naložb z omogočanjem, da tržne sile v sektorju delujejo v večjem obsegu, pripomoglo k razširitvi trga zasebnih najemnih stanovanj. To pa bi pomagalo ublažiti makroekonomska neravnotežja.

(24) Nizozemski sistem dolgotrajne oskrbe se sooča z velikimi izzivi zaradi staranja prebivalstva, drage institucionalne oskrbe in velikodušne pokritosti vzdrževanih oseb. Nizozemska se v primerjavi z večino držav članic dobro odreže v smislu ustreznosti, razpoložljivosti in kakovosti sistema dolgotrajne oskrbe ter obsega delovne sile na tem področju. Vendar sistem vse bolj pritiska na državni proračun. Leta 2022 so skupni odhodki za dolgotrajno oskrbo na Nizozemskem znašali 3,8 % BDP, kar je daleč največ v EU. Poleg tega naj bi bilo v skladu s poročilom Komisije o staranju prebivalstva za leto 2024 povečanje porabe za dolgotrajno oskrbo do leta 2070 na Nizozemskem eno največjih v EU. Ukrepi za reševanje tega problema bi lahko vključevali uskladitev sofinanciranja, tj. lastnih prispevkov pacientov, s stroški oskrbe, ki so je pacienti deležni v okviru različnih vrst prejemkov. Sistem bi deloval učinkoviteje, če bi pacienti obliko oskrbe izbrali na podlagi svojih individualnih potreb po oskrbi, namesto da izberejo obliko, pri kateri morajo najmanj doplačati. K zmanjšanju stroškov bi lahko pripomogle tudi dodatne naložbe v preprečevanje, da bi upočasnili nastanek potreb po dolgotrajni oskrbi, in nadaljnje izboljšanje zagotavljanja oskrbe v skupnosti. S temi izboljšavami bi se lahko zagotovila učinkovitejša porazdelitev koristi, ki jih zagotavlja sistem, ne da bi pri tem ogrozili njegovo visoko pokritost in kakovost sistema.

(25) Načrt za okrevanje in odpornost v skladu s členom 19(3), točka (b), Uredbe (EU) 2021/241 in merilom 2.2 iz Priloge V k navedeni uredbi vključuje obsežen nabor reform in naložb, ki se vzajemno krepijo in ki jih je treba izvesti do leta 2026. Te naj bi prispevale k učinkoviti obravnavi vseh izzivov, opredeljenih v zadevnih specifičnih priporočilih za državo, ali znatnega dela teh izzivov. V tem kratkem časovnem okviru je dokončanje učinkovitega izvajanja načrta za okrevanje in odpornost, vključno s poglavjem REPowerEU, bistvenega pomena za povečanje dolgoročne konkurenčnosti Nizozemske z zelenim in digitalnim prehodom ob hkratnem zagotavljanju socialne pravičnosti. V sporočilu Komisije NextGenerationEU – Pot do leta 2026, sprejetem 4. junija 2025, je pojasnjena časovnica, v skladu s katero naj bi se zaključil mehanizem, določene so smernice za države članice, da bi bilo izvajanje do 31. avgusta 2026 čim uspešnejše, med drugim glede tega, kako naj države članice dodatno racionalizirajo svoje načrte za okrevanje in odpornost, predstavljene so ključne možnosti, ki jih je treba upoštevati pri reviziji teh načrtov, in poudarjeno je, kako pomembno je skrbno skupno načrtovanje pred predložitvijo zadnjih zahtevkov za plačilo leta 2026. Sistematično vključevanje lokalnih in regionalnih organov, socialnih partnerjev, civilne družbe in drugih ustreznih deležnikov ostaja pomembno, da se zagotovi široko prevzemanje odgovornosti za uspešno izvajanje načrta za okrevanje in odpornost.

(26) Izvajanje programov kohezijske politike, ki vključujejo podporo iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), Sklada za pravični prehod (SPP) in Evropskega socialnega sklada plus (ESS+), se je na Nizozemskem pospešilo. Pomembno je nadaljevati prizadevanja za zagotovitev hitrega izvajanja teh programov, hkrati pa čim bolj povečati njihov učinek na terenu. Nizozemska že sprejema ukrepe v okviru svojih programov kohezijske politike za povečanje konkurenčnosti in rasti ob hkratni krepitvi socialne kohezije. Hkrati se Nizozemska še naprej sooča z izzivi, zato bi bilo mogoče še dodatno povečati konkurenčnost, tudi z izpopolnjevanje in prekvalifikacijo ranljivih skupin ter razvojem in proizvodnjo kritičnih tehnologij. Nizozemska mora v skladu s členom 18 Uredbe (EU) 2021/1060 v okviru vmesnega pregleda skladov kohezijske politike pregledati vsak program, pri čemer med drugim upošteva izzive, opredeljene v specifičnih priporočilih za državo za leto 2024. V predlogih Komisije, sprejetih 1. aprila 2025 ([17]), je rok za predložitev ocene rezultatov vmesnega pregleda za vsak program podaljšan na obdobje po 31. marcu 2025. Zagotovljene so tudi prožnost, da bi pomagali pospešiti izvajanje programov, in spodbude za države članice, da sredstva kohezijske politike dodelijo petim strateškim prednostnim področjem Unije, in sicer konkurenčnosti na področju strateških tehnologij, obrambi, stanovanjem, odpornosti v zvezi z vodo in

([17]) Predlog UREDBE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o spremembi uredb (EU) 2021/1058 in (EU) 2021/1056 glede posebnih ukrepov za obravnavanje strateških izzivov v okviru vmesnega pregleda (COM(2025) 123 final).

energetskemu prehodu, ter naložbam v spretnosti v prednostnih sektorjih, pri čemer se programi ESS+ še naprej osredotočajo na osebe v najbolj ranljivih položajih.

(27) Platforma za strateške tehnologije za Evropo (STEP) predstavlja priložnost za naložbe v eno od ključnih strateških prednostnih nalog EU in torej za krepitev konkurenčnosti EU. Platforma STEP se izvaja prek 11 obstoječih skladov EU. Države članice lahko prispevajo tudi k programu InvestEU, ki podpira naložbe na prednostnih področjih. Nizozemska bi lahko te pobude kar najbolje izkoristila za podporo razvoju ali proizvodnji kritičnih tehnologij, vključno s čistimi in z viri gospodarnimi tehnologijami.

(28) Poleg gospodarskih in socialnih izzivov, obravnavanih z načrtom za okrevanje in odpornost ter drugimi skladi EU, bi morala Nizozemska učinkovito obravnavati preostale izzive, povezane z: (i) naložbami v raziskave in razvoj, (ii) dostopom do financiranja, (iii) odvisnostjo od fosilnih goriv, (iv) prezasedenostjo elektroenergetskega omrežja, (v) čezmernimi usedlinami dušika, (vi) pomanjkanjem delovne sile in spretnosti, (vii) temeljnimi spretnostmi ter (viii) sodelovanjem v programih na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike (STEM).

(29) Nizozemska ima uspešen sistem raziskav in inovacij, ki se uvršča na četrto mesto v sumarnem inovacijskem indeksu. Vendar nedavni trendi kažejo, da je intenzivnost raziskav in razvoja v javnem in zasebnem sektorju padla pod povprečje EU in na svetovni ravni, kar lahko ovira dolgoročno konkurenčnost. Zlasti sektorji, kot so predelovalne dejavnosti ter informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT), se soočajo z velikimi naložbenimi vrzelmi, pri čemer so naložbe kot delež dodane vrednosti nižje kot v euroobmočju. Naložbe v raziskave in razvoj kot delež bruto dodane vrednosti v zasebnem sektorju zaostajajo za drugimi evropskimi državami, vodilnimi na področju inovacij. Hkrati se javne naložbe v raziskave in razvoj zmanjšujejo pod povprečje EU, zaradi nedavnih zmanjšanj proračunskih sredstev za nacionalni sklad za rast pa se je dodatno zmanjšala javna podpora inovacijam. Za reševanje teh izzivov je potreben ciljno usmerjen pristop, ki se osredotoča na ključna konkurenčna področja, naložbe v raziskovalne in preizkuševalne zmogljivosti ter spodbujanje prednostnih tehnologij iz nacionalne tehnološke strategije, vključno s kvantno tehnologijo, polprevodniki, umetno inteligenco in podatkovno znanostjo. Nizozemska lahko z okrepitvijo javne podpore inovacijam spodbudi inovacijsko okolje in ohrani svoj položaj evropske države, vodilne na področju inovacij.

(30) Kljub dobro kapitaliziranim finančnim trgom, ki gospodarstvu zagotavljajo stabilen vir financiranja, in enemu najglobljih trgov tveganega kapitala v EU se nekatera zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi soočajo s težavami pri dostopu do financiranja. Zlasti obstaja vrzel v financiranju za zagonska podjetja, ki potrebujejo več kot 10 milijonov EUR kapitala, in podjetja v razširitveni fazi, ki želijo pridobiti več kot 50 milijonov EUR pred obširno komercializacijo. Močno se zanašajo na tuje investitorje. Nizozemska vlada je napovedala več pobud za spodbujanje naložb v razširitveni fazi prek pobud Invest-NL in Dutch Venture Initiative, vendar je treba te pobude učinkovito izvajati in spremljati. Sedanja vrzel v financiranju bi lahko ovirala inovativne naložbe in dolgoročno konkurenčnost, saj je rast produktivnosti pri zagonskih podjetjih in podjetjih v razširitveni fazi višja kot pri drugih novih podjetjih, Za reševanje tega vprašanja lahko Nizozemska uporabi orodja in sheme financiranja, kot so jamstva, ali instrumente za prenos sredstev iz sklada v sklad, da bi usmerila sredstva financiranja in pritegnila institucionalne vlagatelje, kot so domači pokojninski skladi, ki so največji v euroobmočju.

(31) Nizozemska je še vedno močno odvisna od fosilnih goriv. Leta 2023 sta nafta in zemeljski plin predstavljala 43,9 % oziroma 33,8 % skupne mešanice virov energije države, delež obnovljivih virov energije pa je znašal le 13,8 %. Zaradi tega je nizozemsko gospodarstvo občutljivo na svetovna gibanja cen in ovira prehod na zeleno gospodarstvo. Nizozemska napreduje pri uvajanju obnovljivih virov energije, zlasti vetrne energije na morju, vendar je njen delež energije iz obnovljivih virov še vedno pod povprečjem EU in pod njenimi cilji. Zato so potrebna dodatna prizadevanja, da bi Nizozemska zagotovila nadaljnje uvajanje obnovljivih virov energije in dosegla cilje EU glede energije iz obnovljivih virov za leto 2030. To bi lahko vključevalo ukrepe za zmanjšanje finančnih tveganj v sektorju vetrne energije na morju, da se ohrani privlačnost naložb v sektorju.

(32) Prezasedenost elektroenergetskega omrežja se je povečala, kar vpliva na podeželska in mestna območja ter na prenosno in distribucijsko omrežje. To ovira prehod na čisto energijo, omejuje gospodarsko dejavnost in zmanjšuje konkurenčnost Nizozemske. Upravljavci omrežij so pogosto prisiljeni zavrniti zahteve za dostop do omrežja, ki jih vložijo novi proizvajalci in odjemalci električne energije. Čeprav se prezasedenost omrežja obravnava s kombinacijo naložb v omrežje in regulativnih pobud, se pričakuje, da bo prezasedenost omrežja kratkoročno do srednjeročno še naprej velik izziv, ki bo zahteval stalno pozornost in ukrepanje. Nizozemska bi lahko imela koristi od povečanja zmogljivosti prenosnega in distribucijskega omrežja, izvajanja rešitev za prožnost in strukturnega zmanjšanja ravni krožnih tokov, da bi čim bolj povečala trgovanje z električno energijo med območji prek obstoječe čezmejne infrastrukture.

(33) Previsoke ravni usedlin dušika, ki so predvsem, vendar ne izključno, posledica intenzivnega kmetijskega sektorja, ostajajo velik okoljski izziv, ki vpliva na celotno nizozemsko gospodarstvo. Zaradi čezmernih usedlin dušika prihaja do prekomernega gnojenja in zakisljevanja tal in vodnih teles, hkrati pa je močno omejeno izdajanje dovoljenj za gradbene dejavnosti, kar upočasnjuje izgradnjo potrebne infrastrukture in vpliva na konkurenčnost države. Kakovost površinskih in podzemnih voda prav tako ostaja zaskrbljujoča, saj številna vodna telesa niso skladna z okvirno direktivo o vodah in direktivo o nitratih. Zato so potrebni dodatni ukrepi za strukturno obravnavo čezmernih usedlin dušika v sektorjih, ki prispevajo emisije, in za spodbujanje prehoda na trajnostno kmetijstvo, vključno z ekološkim kmetovanjem. Zlasti bi Nizozemska lahko imela koristi od sprejetja kmetijskih praks, katerih cilj je zmanjšati onesnaževanje s hranili in pesticidi ter emisije toplogrednih plinov.

(34) Delež nizozemskih delavcev s prožnimi pogodbami ali pogodbami o zaposlitvi za določen čas je skoraj dvakrat večji od povprečja EU. Poleg tega na nizozemskem trgu dela obstajajo različne spodbude, ki ustvarjajo neenake konkurenčne pogoje med zaposlenimi in samozaposlenimi osebami brez zaposlenih, kar omogoča navidezno samozaposlitev, posledica pa je razmeroma velik delež samozaposlenih na nizozemskem trgu dela. Razširjena uporaba prožnega zaposlovanja prispeva k segmentaciji trga dela (tj. razdelitvi trga dela na različne kategorije delavcev z različnimi ravnmi varnosti zaposlitve in/ali dostopa do socialnih in drugih prejemkov in nadomestil) ter nesorazmerno prizadene ranljive skupine, kot so delavci z nižjimi ravnmi spretnosti ter osebe z migrantskim ozadjem. Za te delavce je bolj verjetno, da bodo ujeti v prekarni zaposlitvi z omejenim dostopom do usposabljanja, neustrezno socialno zaščito ter večjim tveganjem revščine pri zaposlenih in socialne izključenosti. Velika razširjenost samozaposlitev in prožnih zaposlitev lahko vpliva tudi na rast produktivnosti, saj imajo te oblike zaposlitve pogosto manj priložnosti za učenje, razvoj in usposabljanje. Vlada izvaja sveženj ukrepov za zmanjšanje navideznega samozaposlovanja in spodbud za prožno zaposlovanje. To vključuje: (i) različne zakonodajne spremembe za omejitev navideznega samozaposlovanja in zmanjšanje razlik med samozaposlenimi in zaposlenimi, ki so vse zajete v nizozemskem načrtu za okrevanje in odpornost, in (ii) predlog zakona, katerega cilj je zagotoviti varnost delovnega mesta za tiste, ki delajo na podlagi prožnih pogodb o zaposlitvi. Celovito in hitro izvajanje teh načrtov je ključnega pomena za reševanje teh trajnih vprašanj na nizozemskem trgu dela.

(35) Pomanjkanje delovne sile in spretnosti je na Nizozemskem še vedno velik izziv, ki vpliva na številne sektorje, vključno z zdravstvenim varstvom, izobraževanjem, tehnologijo in IKT. Nizozemska v tem pogledu izstopa tudi v primerjavi z drugimi državami, saj nizozemska podjetja v primerjavi s povprečjem EU precej pogosteje poročajo o težavah pri zaposlovanju. Na pomanjkanje delovne sile vpliva več strukturnih dejavnikov, vključno z demografskimi trendi, počasno rastjo delovne sile in nizkim povprečnim številom opravljenih ur na teden. Te omejitve ovirajo produktivnost in konkurenčnost. Kljub visoki splošni stopnji aktivnosti je na Nizozemskem še vedno velik neizkoriščen potencial delovne sile, zlasti med ljudmi z migrantskim ozadjem in delavci s krajšim delovnim časom, predvsem ženskami. Da bi država povečala ponudbo delovne sile, bi lahko ljudi spodbujala, da delajo več ur, tudi z ukrepi politike, ki jim omogočajo usklajevanje dela z družinskimi obveznostmi in obveznostmi oskrbe, ter s spodbujanjem kakovosti dela in boljših delovnih pogojev. Ponudba delovne sile se lahko poveča tudi s privabljanjem talentov. Za odpravo pomanjkanja delovne sile bo potreben večplasten pristop, ki bo usmerjen v sektorske ovire in spodbujal naložbe za povečanje produktivnosti. Krepitev možnosti za izpopolnjevanje in preusposabljanje, zlasti za ljudi na obrobju trga dela, bo bistvena za ublažitev pomanjkanja, spodbujanje sektorske mobilnosti in podpiranje dolgoročne gospodarske odpornosti. Ukrepi politike na strani povpraševanja bi se lahko osredotočili na spodbujanje sektorjev z visoko dodano vrednostjo in sektorjev, povezanih z družbenimi izzivi, kot sta izobraževanje in zdravstveno varstvo, spodbujanje medsektorske mobilnosti ter povečanje naložb v raziskave in razvoj za povečanje produktivnosti.

(36) Upad temeljnih spretnosti na Nizozemskem je po meritvah raziskave PISA iz leta 2022 eden največjih v EU ter ogroža rezultate na področju izobraževanja in trga dela ter konkurenčnost. Čeprav ima Nizozemska še vedno razmeroma visok delež najuspešnejših učencev, se je število poduspešnih učencev v zadnjem desetletju močno povečalo na področju matematike, naravoslovja in branja. Poduspešnost je štirikrat pogostejša med prikrajšanimi učenci kot med njihovimi vrstniki. Pomanjkanje učiteljev je precejšnje in lahko vpliva na učne rezultate učencev ter ovira dostop do kakovostnega izobraževanja za vse, saj se razlikuje glede na delež prikrajšanih učencev v šolah in med regijami. Nizozemska bi lahko ta vprašanja obravnavala tako, da bi ocenila in pregledala obstoječe ukrepe za izboljšanje temeljnih spretnosti, kot je „osrednji načrt za temeljne spretnosti“, ki se je začel izvajati leta 2022, ter razmislila o ukrepih za izboljšanje učnih rezultatov učencev, kot je olajšanje prehoda med različnimi izobraževalnimi programi, s poudarkom na šolah s prikrajšanimi učenci.

(37) Nizozemska se sooča z izzivom pri zagotavljanju zadostnega števila posrednješolskih diplomantov na področjih naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike (STEM), zaradi česar se še povečuje pomanjkanje spretnosti. Stopnja doseganja terciarne izobrazbe je nad povprečjem EU, vendar država zaostaja pri deležu diplomantov na področjih STEM. Na teh področjih so premalo zastopani zlasti ženske in študenti z migrantskim ozadjem. Za obravnavo tega vprašanja se lahko zagotovi ciljno usmerjena podpora za izobraževanje, vključno s prilagojenim usmerjanjem in prilagojenimi učnimi procesi. Take pobude lahko pomagajo odpraviti ovire in spodbudijo premalo zastopane skupine k študiju na področjih STEM.

(38) Zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev držav članic euroobmočja in njihovega skupnega prispevka k delovanju ekonomske in monetarne unije je Svet leta 2025 priporočil, naj države članice euroobmočja ukrepajo, tudi v okviru svojih načrtov za okrevanje in odpornost, da bi izvedle priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja za leto 2025. Kar zadeva Nizozemsko, priporočila 2, 3 in 5 prispevajo k izvajanju prvega priporočila za euroobmočje o konkurenčnosti, priporočila 1, 4 in 5 k izvajanju drugega priporočila za euroobmočje o odpornosti, priporočilo 1 pa k izvajanju tretjega priporočila za euroobmočje o makroekonomski in finančni stabilnosti iz priporočila za leto 2025.

(39) Ob upoštevanju poglobljenega pregleda Komisije in njenih ugotovitev o obstoju neravnotežij so priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 izražena v priporočilu 1. Politike iz priporočila 1 prispevajo k obravnavanju ranljivosti, povezanih z visokim zasebnim dolgom v razmerah precenjenega trga stanovanjskih nepremičnin, in ranljivosti, povezanih z visokim presežkom na tekočem računu. Priporočilo 1 prispeva k odpravljanju neravnotežij in izvajanju priporočila o euroobmočju v skladu z uvodno izjavo 38 –

PRIPOROČA, da Nizozemska v letih 2025 in 2026 ukrepa tako, da:

1. okrepi skupne obrambne in varnostne odhodke ter pripravljenost ob zagotavljanju vzdržnosti dolga v skladu s sklepi Evropskega sveta z dne 6. marca 2025; zagotovi, da se pri očiščenih odhodkih upošteva pot, ki jo je 21. januarja 2025 priporočil Svet; uskladi obdavčitve različnih vrst dohodka iz premoženja, da se med drugim zmanjšajo spodbude za lastništvo stanovanj, ki se financirajo z dolgom; odpravi ovire za gradnjo novih stanovanj s poenostavitvijo postopkov načrtovanja in izdajanja dovoljenj; podpre razvoj cenovno dostopnega zasebnega najemniškega sektorja, vključno s povečanjem privlačnosti naložb v sektor; obravnava pričakovano povečanje odhodkov, povezanih s staranjem prebivalstva, za dolgotrajno oskrbo z izboljšanjem stroškovne učinkovitosti sistema, vključno z učinkovitejšim dodeljevanjem prejemkov;

2. glede na veljavne roke za pravočasno dokončanje reform in naložb v skladu z Uredbo (EU) 2021/241 zagotovi učinkovito izvajanje načrta za okrevanje in odpornost, vključno s poglavjem REPowerEU; pospeši izvajanje programov kohezijske politike (ESRR, SPP, ESS+), pri čemer se po potrebi opre na priložnosti, ki jih ponuja vmesni pregled; optimalno izkoristi instrumente EU, vključno z možnostmi, ki jih ponujata program InvestEU in platforma za strateške tehnologije za Evropo, za izboljšanje konkurenčnosti;

3. poveča intenzivnost raziskav in razvoja v javnem in zasebnem sektorju z usmerjanjem podpore v naložbe v ključne strateške tehnologije; odpravi vrzel v financiranju za zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi, ki so v pozni fazi, z izkoriščanjem razpoložljivih finančnih orodij in zagotavljanjem spodbud za privabljanje institucionalnih vlagateljev;

4. zmanjša splošno odvisnost od fosilnih goriv s pospeševanjem uvajanja obnovljivih virov energije in izboljšanjem energijske učinkovitosti, zlasti v stavbah; zmanjša prezasedenost elektroenergetskega omrežja s povečanjem zmogljivosti prenosnega in distribucijskega omrežja, izvajanjem rešitev za prožnost, čim večjim povečanjem trgovanja med območji in nadaljnjo poenostavitvijo postopkov za izdajo dovoljenj; učinkovito izvede strukturne ukrepe za odpravo čezmernih usedlin dušika in poslabšanja kakovosti vode, zlasti z nadaljnjimi prizadevanji za trajnostno kmetijstvo;

5. sprejme in izvede ukrepe za zmanjšanje spodbud za uporabo prožnih ali začasnih oblik zaposlitve; izvede celovite ukrepe za odpravo pomanjkanja delovne sile in spretnosti, vključno z izkoriščanjem premalo izkoriščenega potenciala delovne sile, krepitvijo priložnosti za izpopolnjevanje in preusposabljanje za vse s ciljno usmerjenimi in prilagojenimi

aktivnimi politikami trga dela ter spodbujanjem mobilnosti v visokoproduktivnih sektorjih in sektorjih, povezanih z družbenimi izzivi; izboljša temeljne spretnosti, tudi z odpravo pomanjkanja učiteljev in prilagoditvijo podpornih ukrepov potrebam prikrajšanih šol, ter spodbuja udeležbo v programih na področjih STEM s ciljno usmerjeno podporo pri izobraževanju in poklicnim svetovanjem, zlasti za ženske in študente z migrantskim ozadjem.

V Bruslju, 8. julija 2025

Za Svet

predsednica

S. LOSE